

การบริหารจัดการวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษาการบริหารจัดการ
ประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) ของวัดแก้วสุริย์ฉาย ตำบลลานกระบือ
อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

Cultural Management in Community Participation: Case Study of
Matupayas Rice Mixed Culture (Magic Rice) of Wat Kaewsurichai,
Lankrabua Sub-District, Lankrabua District, Kamphaengphet Province

วีรวรรณ แจ่มไม้¹, ชญานันท์ ศิริกิจเสถียร¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดประเพณีกวนข้าว
มธุปายาส (ข้าวทิพย์) 2) ศึกษาผลที่ได้จากการจัดประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) 3) ศึกษาปัจจัย
ที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) และ 4) หาแนวทางการส่งเสริมการมี
ส่วนร่วมในการบริหารจัดการประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) แหล่งข้อมูลในการวิจัย คือ ผู้นำ
ชุมชน วัดแก้วสุริย์ฉาย เทศบาลตำบลลานกระบือ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานประเพณีกวนข้าว
มธุปายาส (ข้าวทิพย์) จำนวน 13 คน และกลุ่มผู้ที่มีส่วนร่วมงานประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์)
ของวัดแก้วสุริย์ฉาย จำนวน 115 คน การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method)
ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนลานกระบือมีการบริหารจัดการ การสั่งสมและสืบทอดงานประเพณี
กวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) จนตกผลึกเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ทุกกิจกรรมเกิดจากการมีส่วนร่วมและ
ความสามัคคีของคนในชุมชนและผู้นำชุมชน โดยเฉพาะเทศบาลตำบลลานกระบือและวัดแก้วสุริย์ฉาย
ที่เป็นหน่วยงานหลักที่ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการจัดงานประเพณีดังกล่าว

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) ของวัดแก้วสุริย์ฉาย
แบ่งได้เป็นปัจจัยภายใน คิดเป็นร้อยละ 60.29 ประกอบด้วยจิตสำนึกทางวัฒนธรรมของคนในชุมชน
การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และปัจจัยภายนอก คิดเป็นร้อยละ 39.71 ได้แก่ นโยบายสนับสนุน
ส่งเสริมจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การแพร่กระจายของสังคมเมือง รวมทั้งงบประมาณ
สนับสนุนทั้งจากการเรียไ้รบริจาจากคนในชุมชน ภาคเอกชนและจากงบประมาณแผ่นดินของภาครัฐ

¹อาจารย์สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาถึงแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการประเพณี กวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์) ของวัดแก้วสุริย์ฉาย สรุปแนวทางได้ดังนี้ 1) การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนตำบลลานกระบือ เทศบาลตำบลลานกระบือ และสภาวัฒนธรรม 2) การปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น 3) การจัดทำงบประมาณสนับสนุน

คำสำคัญ : การบริหารจัดการวัฒนธรรม แบบมีส่วนร่วม ประเพณีกวนข้าวมธุปายาส (ข้าวทิพย์)

Abstract

This research aimed to study the following: 1) cultural management of Matupayas Rice Mixed Culture (Magic Rice) tradition, 2) effects of observing the cultural management of Matupayas Rice Mixed Culture (Magic Rice), 3) factors affecting the sustainability of the Matupayas Rice Mixed Culture (Magic Rice), and 4) the method of promoting the participation in the cultural management of Matupayas Rice Mixed Culture (Magic Rice) tradition. The research methodology used was mixed method or both qualitative and quantitative approach obtaining data from 13 community leaders of Wat Kaewsurichai, Lankrabua Sub-district and parties concerned totaling 115 individuals.

The study showed that the cultural management of Matupayas Rice Mixed Culture (Magic Rice) tradition by the Lankrabua community was passed on from one generation to another until it became a local wisdom. Each activity originated from participation and friendship and unity among the people and leaders in the community, especially Lankrabua municipality and Wat Kaewsurichai the main units that participated and cooperated in the arrangement of the said tradition. Factors affecting the sustainability or advocacy of the Matupayas Rice Mixed Culture (Magic Rice) tradition were divided into two types the internal factors calculated as 60.29% comprising of consciousness of the community culture, participation of the community members, and external factors calculated as 39.71% comprising of government policies on extension and other agencies concerned, distribution within the society including the budget support from people in the community, private sector and government funds. Thus, the

study summarizes the methods of promoting participation in the cultural management of Matupayas Rice Mixed Culture (Magic Rice) tradition as follows: 1) promoting participation of the community members, Lankrabua sub-district and Culture Council, 2) imparting consciousness and being well-informed on the value of local culture, and 3) seeking sustaining funds.

Keywords : cultural management participation model Matupayas Rice Mixed Culture (Magic Rice) tradition